

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

Hesiodi Ascrei Opera & dies:
quod in Georgicis imitatus est.
Vergilius opus.

Handwritten: F. 80
17
Mist. 6. 1/2

Venundatur Patris in vico sancti
Iacobi sub Leone Argenteo.

¶ Relegi hiſ diebus heſiodi aſcrei átiq ſane poetę ep̃
 ρα καὶ ἡ ἱεραο erga kę himeras. i. opera & dię (ergo
 ei diciſ opus & officiũ himera dię: quod quia p̃ h ſcri
 bitur primam producere deber) opus vt antiquũ: ita p̃
 feſto ſcítum & multę etiã bonę erudiſionis plenũ. Nō
 enĩm min걗 diligenter anĩmĩ q̃ agri excolendi p̃cepta
 tradit. In priore enĩm libello ſeu priore operis parte (Ser
 uĩus enĩm vnum cenſet eſſe librum) Iuſtitia & gnaũra
 tem cum cęteris virtutibus in perſę fratris ſui anĩmũ in
 ſerere: atq; iniuriã. ſegnitię & cętera vitia ide euellere co
 natur. In poſteriore vero ſic agriculturam tradit vt ſubĩ
 de ad virtutum p̃cepta redeat. quę quia facillĩmo cōtex
 tu ſũt nobis traducta: nolui longa cōmentarioue margi
 nes opplere. Vale leſtor & opus p̃lege. Ex officina no
 ſtra. xiiii. calendas Nouembres. MDIII.

Pio. ii. pont. Max. Nicolaus de Valle.

Si vacat ęnea rerum digniſſime p̃ſul:

Grataq; ſunt anĩmo carmina noſtra tuo:

Perlege quę quondam dulci modulatus auena

In latios auſus vertere gręca modos.

Aſcrei inſpiciens himeras kai erga poetę

Gręcia quo quondam floruit heſiodo.

Hęc fuerant fateor pleſtro meliore canenda:

Hic opus ingenĩi quippe ſenilis erat.

At quia nō nullos tam magna ſuperbia vates

Eleuat: vt nulla gręca in honore putent.

Sum tamen hoc auſus hiſ ſeptem & quãttuor annis .

Dum mea labuntur luſtra trahente dea

Sumpſimus & tenues gręcorum e fontibus hauſtus:

Mixtaq; eum gręca lingua latina fuit.

Quicquid id eſt ad te vatũ clariffime vates

Mittimus: eſ clario non minor ipſe deo.

Suſcipe & heſiodum placido complectere vultu.

Hic quoq; iudicio ſtetq; cadatq; tuo.

Hesiodi Ascrei poetæ opera & dies Georgicô liber
Nicolai de Valle e græco conuersio.

Pierides musæ quarū viget inclita cantū
Fama ducū & vestri nomē immortale parētis
Dicite cur hominum pars hæc sine noie vitā

Pierides
mu. A pie
rio antro
vbi geni-
te dicunt
Hoin di
uisio.

Ducat: & illius cur fama æterna per altum
Euolet: hæc louis est magni diuina voluntas
Ille etenim alitronans summi regnator olympi
Excitat imbelles animos: & fortia corda
Debilitat: duce quo fortuna inimica superbos
Deprimat: atq; humiles clarum super æthera tollit.

Tum mala mens hominis meliorem inclinat ad vsum
Et capiunt molles crudelia pectora cultus:
Exaudi quicuncta populo specularis ab alto:
Cui nihil ignotum est sanctissima dirige iura
Iusticię liceatq; mihi fraterna monere
Pectora: & ignotos viuendi ostendere mores.

Fraterna
per se fra-
tris.
Exercitia
hominū.

Sunt gemine in terris quibus altercantur in vnū
Mortales cause: varia quoq; mente trahuntur:
Vna quidem studium laudabile sedula curat:
Altera crudeli rerum depascitur haustu:
Bella cupit: pugneq; exercet iniqua tumultus
Inuisum atq; atrox pestis genus hanc tamen ipsi
Mortales fugiunt. tandemq; volentibus hanc diis

Exoptant. huius nequeunt cohibere furores.

Illam autem prius obscuræ genuere tenebræ:

Sed fato meliore. pater saturnius illam

Pa. fa. i.
iuppiter

Et generi humano & terræ radicibus intus

Imposuit segnēs artus & inertia corda

Excitat: alter enim segnis cui vita manebat

Alterius spectans cumulos: mora nulla bouesq;

Iungit: & impresso terram diuertit aratro.

Sive domum curat sive inserit alter ad artes.

Vicinum vicinus agit: laudabilis hæc est

Pugnandi ratio: fugienda sed altera: sub qua

Inuidet aut figulus figulo vel egenus egeno:

Sive faber fabro: dulcisq; poeta poete.

Hæc mea dicta precor toto cape pectore perse.

Nec te crebra foro speculantem iurgia vulgi

Auocet à studiis pugnandi inimica voluntas.

Fori iudiciale.

Nemo forum sequitur: quem non fouet annua messis.

Et bene clausa domi cereris gratissima dona.

Hæc querenda prius. de hinc si vacat i pete vulgus

Et fora: in alterius rebus certamina pone.

At non illud ages iterum germane quod olim

Ausus es: infœlix: litem hanc data iura resoluent.

Scis quondam inter nos patria est partita facultas.

At tu nil iusta multum plus parte vereris

Tecum efferre rapax. corruptus munere iudex

Ille tuo est: sub quo tota hæc sententia pendet.

Ignarus. non nouit enim quod dulcius aut quod

Sit melius toto medium: seu vivere malua

Vilius: quantum vili seu vivere porro.

Hos veterum victus occultauere superni:

Inq; polo retinent caelestes: tempore quorum.

Sat fuit vna dies tenui exercenda labore:

Vna quiescenti tibi dehinc alimenta parabat

Annua: tunc poteras temonis robora fumo

Exploranda dare: & nulli iuga curua premebant

Terga bouum: nullum muli sensere laborem:

Hos voluit faciles viuendi abscondere mores

Ira Iouis: quo m se deceptum fraude promethi

Sensit: & illius causa mortalibus auxit.

Curarum moles surreptumq; abdidit ignem.

Reddidit hunc iterum terris curuaq; latentem

Sutripuit ferula cauto puer ille tonanti

Iapetionides: iacto qui fulmine gaudet.

Lusit fraude sua: subitam tamen arsit in iram.

Hæc puer effatus nubis colector aquosæ:

Iapetionide cuius prudentia cunctos

Consilio excellet magnum spreuisse tenantem.

Arte tua gaudesq; dato moralibus igne

q. i. qto
Dimidiū
Meli' to-
to
Malua
herba

Tempo est
currus cō
nectua
hasta

Promes-
the' ignē
iouis fura-
tus est
Iapet' pa-
ter pme-
thei. itaq;
.i. car. au-
dax iape-
ti genus

Heu nociture tibi generi nociture futuro.

Tale mali genus excutiam quo pectore toto

Exultent homines cupidi sua damna ministrent

Subrisit fatus diuum pater atq; hominum rex

Vulcanum aspiciens: atq; illi talia mandat.

Vade celer speciem e terra mixtoq; liquore

Confice mortalem cui vocem & robor a iunge.

Pandora Sitq; ea virgineq; celestis imago puellæ

Quam sibi quisq; velit dea quam doctissima pallas

Instruat: & varias percurrere pectine telas:

Adiciat capiti facilem venus aurea formam.

Curet vt assidua stimolata cupidine corpus,

Fallacemq; addat mentem & fallacia verba

Cylle. id Interpres superum victor cyllenius argi.

ē mercuri
us.

Dixerat: imperio iouis annuit æqua voluntas

Coelicum: extemplo fingis vulcanæ puellam

Virginis ora deę similem: quam glauca mīnerua

Cinxit: & ex omni fulgentem parte poliuīt.

cha. i. gra
tię.

Pitho.

deao

ceani &

tethyos fi

lia.

Huic etiam charites: etiam celeberrima pitho

Aurea candēti posuere monilia collo

Effusęq; comas ori de flore coronam

Vernali tribuere deę. ramen attica pallas

Illam præcipuo formę decorauit honore.

Et superum interpres victor cyllenius argi

Fallacem attribuit mentem & fallacia verba:

Sic pater altitonans diuino iusserat ore.

Quando quidem dederat sua munera quisq; deorū

pādora. i
oim do-
num.

Mercurius merito pandoram nomine dixit

Exitialē malum mortalibus & fera pestis.

Postq̄ autem tantos confecit iuppiter astus

Mercurium ad magnum iubet ire epimethea: dono

epithēus
frater p-
methēi ē
post rē vi-
dēs sicut
pme. pui
dēs
Ne inuit?
credo le-
gēdū iter
rogatūq;

Cui ferat hanc. qui nil veritus p̄cepta promethi

Scilicet a magno caperet ne inuitus olympo:

Cepit. & accepto nouit sua damna epimetheus.

Nam prius humano generi secura manebant

Tempora: nulla malī species aut cura laboris

Morborumq; genus: tristēm qui funeris attri

Corripuere viam: quibus omnis frangitur ætas

Viuere dulce fuit quōdam: sed regmen ab vrna

Dum pandora leuat totum exiliere per orbem

Curarum infestę effigies spes sola remansit

Intus: & e labris ima sub parte reledit.

Obstitit impositum: nam regmen abire volenti:

sic q̄ ful. i.
iuppiter

Sic qui fulmen agit nubis collector aquosę

Iusserat: innumereq; etiam mortale vagantur

Per genus infandę species: quibus equor & omnis

Terra infecta tumet: morbi noctesq; diesq;

Sponte sua sine voce gunt. nāq; ab ioue summo

Ablata est illis quęcunq; potentia fandi.
Sic impune parens offenditur ille deorum.

Si vacat o frater si non audire recusas

Aurea sc
cula.

Ordine plura canam: genus immortale creatum
Ac mortale simul credendum est aurea primū
Sęcula dii superi totum sparsere per orbem:
Tempore quo cęli imperium saturnus habebat:
Tunc homines diuum vivebant more. neq; illos
Anxia curarum moles operumq; labores
Lassabant. aberat tristis cum mente senectus.
Semper & in valido regnabant corpore vires:
Nulla mali labe: conuiuia læta placebant.
Mors similis somno fuit: atq; vberima tellus
Omnia liberius nullo cogente ferebat.
In cōmune bonum. nec quisq; inuidit habenti.
Q; foelix ætas: erat omnibus vna voluntas.
Et taciti lætos soluebant pectora in vsus.
(Aurea postq; hominum paulatim de fuit ætas:
His pater altitonans meritos adiunxit honores:
Sub terris habitare dedit. qui numina faci:
Et genus humanum sanctę quoq; iura tuentur.
Iustitię tenebris circūfusiq; peragrant.

Argentea
sc̃cula.

Terrarum fines & opes mortalibus augent:
(Proxima successit terris argentea proles

Argētea
ſcūla

Auro deterior ſenſuq; & moribus impar.

Tunc ſibi quiſq; ſue fecere ſub vbera matris:

Otia mortales. paulatim adoleuit in annos;

Ingeniū rude principium quo decolor ætas

In propriis etiam laribus rude peſtus agebat.

Auſta tamen poſtq; ad ſummos peruenerat annos

Viuendi breuius ſpaciū fuit: anxius ardor

Curarum incumbens aderat: quas improba mentis

Gaudia fecerunt. alterna iniuria nunq;

Deſtitit. & nulla in ſuperos reuerentia: nullos

Sacrorum ritus ætas argentea vidit.

Hanc deus extinxit meritam flammatus in iram,

Poſtq; hominum oculis argentea ſcūla tellus

Non tamen illorum ſine nomine vita receſſit:

Sub terrisq; dei ſedes coluere ſecundas.

Tertia poſt illam ſucceſſit aenea proles

Aenea
ætas.
Dryades
quercuū
nymphę

At nihil argento ſimilis. dryadumq; creata

Sanguine dura quidem. robuſtaq; peſtora tendebat

Tota feri miſero maris feruebat amore.

Nulla quies illi: nullum ius: durior ætas

Ipſo adamante fuit. vultu metuenda ſuperbi:

Cui nunq; inuiſtū robur: fortesq; lacerti

Deſuerant humeris: tunc ærea tela: domuſq;

Omnis in ære labor: non fertur emerſerat uſus.

Ditis
mala syl-
laba dic
dei. aut io
uis.

Aetas
Heroum
quarta
Heroum
extinctio

Hæc autem proprio proles consumpta furore

Ad gelidi loca nigra iouis sine honore recessit.

Et quæ extiterit inuidio robore: ab atra

Morte tamen victa est: solis lumenque reliquit.

Postquam autem occulta est: atque ænea corruiat ætas

Quarta fuit soboles melior: cui plurima toto

Iusticiæ hærebant animo præcepta verendæ

Diuinum genus heroum primūque vocari

Semidei immensos illi potuere per orbes

Cadm⁹ si
lius age-
noris.

Hos insanus amor martis: bellicę nephendi

Ardor. agenoridę septem prope moenia cadmi

Aedipodę imperii causa consumpsit: & alii

Hos maris undisoni fluctus: quom pergama classes

Argolicę pererent. ubi pallida mortis imago

vlscitur
vidicatur
tyn. i. he-
lena

Desuper incubuit: dum iusto vlscitur ense

Tyndaris. hos etiam toto diuisit ab orbe

Iuppiter: & vitæ meliorem tradidit vsum.

Elysi

Elysiōsque dedit colles habitare profundi

Littus ad oceanū. foelix & sancta propago

Hic ubi vernat humus: ubi dulcia poma quotannis

Ter gremio effundit nutritrix vberima tellus.

Quotinā non me quinta cum stirpe creassent

Ferrea q̃
tas quita

Fata: sed ante mori: seu post licuisset oriri

Ferrea nunc etas: quā curæ & mille labores

Noſte dieq; premunt. paulatimq; illius inſtant
 Exitio ſic diis placidum. ſed proſpera tanto
 Fata etiam venient aliquando in turbine rerum:
 Nec minus hæc infanda hominum delebitur ætas.

Cum matura annis illorum tempora cani
 Inſicient crines: natiſ nec vt ante parentes:
 Nec patribus nati ſimiles: nec ab hoſpite tutus
 Hoſpes erit: ſanctum corrumpent foedus amici.
 Et furet arma ciens inter diſcordia fratres.

Viuere honoris inops hominum properata ſenectus:
 Nec pudor effraſtos ſenio obiurgare parentes.*

Inſœlix ſoboles legem & præcepta deorum
 Neſcit: & inualido non hæc alimenta parenti
 Inſta ſuo reddet. quid enim q; iniqua rapaces
 Apparet vſq; manus: vrbeſq; & moenia narrem
 Alterna delata manu iurataq; fallent

Numina: iuſticię nulli tribuentur honores.

Pulſa gemet bonitas. illum venerabitur orbis
 Cui mala mens ſuadet fera crimina: tota ſacebit

Tota quidem orbato tecum reuerentia vultu.

O dea iuſticię ſoboles en improba lædet

Si probus viluſ erit: quem contra inſurget iniqua

Voce furens factum affirmans alitrixq; malorum

Inuidia incedet fatali turbida vultu.

Meta-
 mor. i.

Apparet
 diſponat

Iuſticia

Astrea
Pudicitia

Protinus humanas sedes astrea relinquet:
 Diua suos pariter tendet reuerentia cursus
 Ad superos nitido velatę corpus amictu.
 Mille recedentes illę mortalibus egris
 Non cessanda tamen rerum mala semina linquent.
 Adnunc te moneam qđ sapias omnia iudex
 His intende animum. sed quid iuuat ista monere?
 Stultus maiori quicūq; resistere tentat

astur auis
apax

Vincitur: & magno pœnas subit inde pudore.
 Sic ego sum tanq̃ volucris quā prederit astur:
 Prensatq; sublimes agitur philomela per auras.
 Hęc dolet infœlix vngui transfixa recuruo.
 Quam contra horribili raptor sic intonat ore.
 Quid misera exclamas? te multo fortior astur
 Te premit. huc adsis; quo te meus egerit ardor.

• Et qđ bene suaue canas: mihi coena futura es
 Si iubet: aut dimissa iterum remeabis in auras
 Sic fatus: tacuit pennatus & impiger astur:
 Tu modo iusticiam cole: nulla iniuria perfer
 Tecum habitet: fatale gerit secum illa: nec illam
 Villus amat nisi mens cui vilis. & improba surgit:
 Vir bonus hanc inferre timet: quid si intulit? acti
 Pœnitet: & magno contristat corda dolore
 Est via iusticię melior qua vincitur omnis

Fatale. s.
supplicii

Omnis ad extremum veniens iniustus ardor:

Quid dicam? q̄ nunq̄ aliquid dementia nescit

Ni modo passa prius: sic qui male iura ministrat

Peierat: & tandem dementi panditur error.

Eripe iusticiam: corruptus munere iudex

Ius violat: dolet hæc. & nulli visa per orbem

Tristis it. & lachrymans poenam mortalibus orat

Qui violant iura: & recti sacra foedera rumpunt.

Verum ubi iusticię sancti seruantur honores

Iudicioq; pares & ciuis & aduena pendent:

Vrbs viget: augetur soboles: pax læta vagatur.

Pax iuuenum nutrix. nunq̄ his fatalia bella

Preparat altitonans. nullis in rebus egestas

Imminet. in quę nulla est offensio: dulci

Quos iuuat interdum genio alleuiare labores

Terra quibus large fundit sua semina: & altę

Montibus innatę mittunt sua munera quercus

Glandiferę in summo: media ramen arb ore mustant

Vndiq; apum ingentes acies: vestęq; ministrant

Lanigerę pecudes. per se magis omnia florent.

Non his externas merces vehit ardua puppis.

Omnia dat tellus: quid enim q̄ iuncta marito

Et patribus similes emittit foemina partus.

Non datur hoc quibus illa placet violentia iuris.

Peierat:
piuri cō
mittit

Iusticię
bona

Mustant
sufurrant
in cauato
robor

- Hos ad ſupplicium vocat alti cura tonantis.
Sæpe ſubit pœnas plebs tota miſerrima tantum
Vnius ob noxam. pellis furit atra per urbem:
• Et male ſuada fames: paulatim deficit omne
Vulguſ: & hic vacuos oſtendunt teſta penates.
erga ſup:
illos. Fœmina nulla parit. ſic ſequit Iuppiter: erga
Quos male facta iuuant: qui ſi modo forte cœuentum
Militiæ exercent ſtudioſum mora nulla: ſiniſtro
Marte cadunt: vel ſi potius iuuat ire per altum:
Fluctibus in mediis ſummergeſtur obruta puppis.
Vos igitur qui iura datis couertite mentem
Ad tales hominum pœnas: diuina poteſtas
Mortales circũuolans videt improba: quorum
Iudiciâ emergunt multorum in damna deumq;.
Ignorant monitus genus hi mortale pererrant:
Innumeri tenebris circũfuſi q; tuentur.
Iuſtitiz ſacra iura domant genus omne malorum.

Aſtra.

Illa quidem virgo eſt ſupero Ioue nata parente
Nominẽ clara ſuo: cœtuq; verenda deorum:
Quam ſiquis violet lachrymans ſua fata parentis
It Iouis ante pedes: & lamentabile fundens
Humanos queritur mores: ac debita poſcit
Supplicia in populos: tu iudex cauſa malorum
Quæ violas ſacra iura deũ: iam dirige mentem:

Ius cole. in alterius te nulla pecunia vestat

Damna: nocet sibi qui cuiq̃ nocet: & male suadet

Ille sibi. in quēq̃ si quis male iura ministrat.

Cūta videt pater omnipotens. & quod mihi tecū est

O iudex modo si iubeat speculator ab alto

Nūllatet hunc. aut hoc quales tribuantur honores

Iusticię in populo. quam non ego pectore toto

Nec mea progenies coleret. postq̃ orbe sub isto

Spreta iacet boniras & ius iniuria vincit:

Inuito ioue nū fierent. hęc accipe frater:

Hęc animo meditare: iniustum pone furorem:

Ius quoq̃ frater ama: sine quo genus omne ferarum

Credimus alterno certatim corpore pasci.

At nos instituit vitę melioris origo.

Iura dedit pater omnipotens. ea pectore toto

Si quis habet: decus æternum pia pręmia reddet

Iuppiter affligit si quis pro teste vocatus

Peterat: ac merito pensatur culpa nocentis

Supplicio: offendens ius. ille offenditur vna:

Ex quo obscura quidem nulli quoq̃ cognita surget

Posteritas: iusto de sanguine nata propago:

Clara caput tollet patrio seruata decore.

Hęc quoq̃ quę referam stultissime concipe frater:

Q̃ facile innumeras vitiorum amplectimur artes.

Haud pcul illa habitât brevis est via qua sit eundum

Via virtu
tis

Est via virtutis contraria: sudor anhelus

Hanc sequitur: quæ se scopulis ardua cliuis

In longum prorumpit iter: riget aspera primo

Ingressu: levis est postq̃ alta cacumina tanger.

Optimus hic se se qui novit cuncta magistro

Parētē. i.
obediētē

Prospiciens rerum fines maliora sequutus:

Dignum laude virum parentem recta monenti

Credimus: ille tamen sibi qui non consulit: aut qui

Alterius præcepta fugit: vir inutilis extat.

Ergo age frater ades generoso sanguine perse,

Neu fuge fraternos monitus. operare laborem:

Alma ceres ornata caput sua dona ministret:

Segnis

Sic tibi plena domus: segnem crudelis egestas.

Opprimat: hunc homines odio superiq̃ sequuntur

Tormenti similem fucō: cui spicula surgunt

Horrida distensumq̃ fauis consumit edendo

Semen apum. piger ipse sedet: vitatq̃ laborem.

Tu modo curam operi quantum potes adice frater.

Horrea sic rumpūt messes: sic copia rerum

Sic pecus augetur: sic tu mortalibus & diis

Gratus eris. segnes animos & inertia corda

Oderunt. operi laus est imponere curam.

Turpe sed hinc prohibere manus. incumbere labori:

Forſitan ad ſtudioſum torpentia peſtora verſes:

Dum partas oſtendis opes: virtutis adeptus

Nomen & æternum laudis decus. vtere quaſo

Arte. para victum. violare aliena nephandum eſt.

Fac ſuperis æquandus eas. incumbere labori:

Nec pudeat. pudor hic multos inhoneſtus egentes

Secum habet. auget opes fiducia: qua melior res

A ſuperis non it: prohi rerum inſana cupido

Prohi animis inſuſa lues. iam nulla pudoris

Cura: ſacet paſſim longe poſt terga relictus:

Tu coleris duce te paulatim corruiſt ille

Diis inuiſus homo: cui mens intenta rapinis

Inuigilat: neq. n. ſemper foelicia durant:

Nec minus omnipotens poenis affligit eiſdem

Qui ſeruum offendit. vel qui ſanctiſſima frangit

Fœdera amicitie. ſeu qui cum coniuge fratris

Non pauet inſandos coitus fraternus adulter.

Vel qui in pupillos audet vim ferre nephandam:

Vel qui in longeva conſectum ætate parentem

Horribili voce inſurgit. vixq. abſtinet illi

Verbera: non impune tamen ſtat poena nocenti.

Poſt obitum. depone igitur tam falſa ſuperbe

Mentis conſilia: & melioribus vtere quaſo.

Fiducia
laus.

It. i. venit

Relict^o. ſ.
pudor.

Crimini
generat

sacrificiū
suadet.

Thure pio venerare deos: iis tempore in omni
 Et munde & pure liba cū clara nitescet
 Sole dies: aut cum nox circūfusa tenebris
 Abscondit terras, casto torrenda sub igne
 Hostia mactetur: hymnos cane: thura ministra.
 Ut tibi dii faueant immensaq; copia rerum
 Hinc tibi nascatur. multis vt egentibus ipse
 Subuenias: non vt viuas germane rapina.
 Conuiuas inter si vis discumbere amicus.
 Non hostis veniat primum viciniā. nam si
 Aduersi quicq; acciderit de more repente
 Primum illa occurret: quæ si sine vestibus esset
 Nuda etiam veniet. quod nec tibi sanguine iunctus
 Non eget: iste sibi vestes atq; omnia ponet.
 Improbā damnosa est viciniā. sed proba si sit:
 Vtilis. hæc igitur cupienda est pectore toto
 Tanq̃ laudis opus. neq; enim lamenta refundes:
 Amisisse bouem. proba si viciniā tecum est:
 Acceptum mentis & eodem pondere redde
 Vicino tibi vt hic iterum succurrat egenti.
 Res male parita mala est dānosaq; semper ab illa.
 Ergo caue. nec te vincant in amore sodales.
 Illum adeas qui te: fac mutua munera reddas:
 Sponte datum capias scelus est letale rapina:
 Quicumq; & si magnum aliquid largitur amico:

Letatur. quicūq; iacit de fronte pudorem.
 Et rapit alterius q̄q; infima turbat amici:
 Visceraq; & mentem cui vis illata rapinę.
 Adde parum paruo: paruo superadde pusillum
 Fies & hoc magnum. infelix pelletur egestas:
 Si modo rem cumules. hominem non ledit habere.
 Cuncta domi: nocet esse foris. q̄ dulce bonumq;
 Presens accipere: atq; absente carere molestū est:
 Tunc bene potandum cum plene effundit ab alto
 Vina cadus: tunc parcus eris cum parte lyctus
 Desluit e media. sed cum declinat ad iunum
 Spumantes iterum cyatos et pocula sume.
 Quicquid polliceare homini seruetur amico:
 Si quicq; cum fratre tibi est testem adlice rebus.
 Subridens. nocuit non credere: credere semper.
 Ne ve tuam alliciat meretrix caue foemina mentem.
 Rem totam vorat illa nimis dum blanda videtur.
 Heu q̄ damnosum est mulieri fidere cuiq;
 Rem patris acceptam melius fouet vnicus heres.
 Auget & hanc: at tu plures in morte relinque
 Ex te ortos. nam plura pater saturnius illis
 Attribuet. sed te si cecus tangit habendi
 Ardor adhuc: fragilisq; placet tibi gloria rerum
 Hęc age quę monea: & varios operare labores.

Plena via
 hoc ē ca:
 d' plen'

Nec sēp
 nec nunq̄
 credēdū.

¶ Hesiodi liber secundus de agricultura.

Argicolā
di tēpus
& ratio

Vm coelo emergūt sublimi ab arlātide notē.
Pleiades: truncanda ceres. morientibus illis
Mitte i aratra boues latitare ea sydera dicūt
Viginti totidemq; dies. annoq; voluto
Apparent iterum maturam incidere messē:
Rursus & incipiunt dentata falce colont.
Hanc legē agricolē atq; habitantes littora seruāt.
Aut qui pingue solum: vallosaq; testa tenerent
Nudus ara: nudusq; sere: & mete corpore nudo
Sī tempestiuos agrorum ducere cultus
Augeriq; illos magnis successibus optas
Ne ve aliena roges interdum pauper egenus.
Q; si ad nos supplex iterum fortasse redibis:
Non iterum dabimus luuet exercere labores
Improbe: quos inter mortales diua potestas
Sortita est ne tristis inops cum coniuge inœsta
Aut cum natorum misera comit ante caterua
Vistam a vicino rogites. dare negliget iste
Bis vel ter fortasse dabit. dehinc si petis vltra
Proficies nihil: at tu plurima verba refundes.
Orabisq; iterum frustra tamen. artibus vt te
Iam pridem admonui inuigila: atq; incumbelabore
Dira fames procul hinc abeat: tua debita solue.

Imprimis tibi conde domum/pretioq; miniftram
Dehinc eme quam possis custodem adiungere bobus.
Pone domi quantum toto tibi sufficit anno.
In rebus spes est alienis irrita: nam si
Hic dare forte neget. tu semper pauper egebis.
Tempora labuntur operum quoq; deficit usus.
Ad cras rem differte nocet: nunq; hoc rea nunq;
Implet iners aut qui tempus producit. habenda est
Cura operi. turgescet opus: mala mille molestant
Affliguntq; hominem cui segne & inutile corpus
Cum bene se posuit rapidi vis ignea phœbi.
At pater omnipotens fecundis imbribus æther
Defiliq; in terras. & languida membra resumunt
Iam pridem amissas æstiuo in tempore vires.
Nam breue sol hominum supra caput astat ab alto
Ac de nocte magis currus exercet, egendo.
Tunc operum multo ante memor discinde securi
Siluam incorruptam. tunc germína desinít arbor
Fundere: datq; suas volitare per aera frondes.
In tres tende pedes mortaria contineat tres
Pestillus cubitos. pedibus quoq; confice septem
Temonem: qui si fuerit protentus in octo
Hinc tibi malleolus crebros formetur in ictus:
Palmarumq; trium rota sit: variisq; repone

Ligna efficta modis validamq; in montibus altris

Quare: vel effuso campis super squore pinum

Aestiuam compone manum qua firmet arator

Temoni cuneis dentaliq; alliget imo.

Torqueat & fortes illa durante iuuenkos.

Binaq; preterea te^{is} feruentur aratra.

Sic melius: nam scitu discinditur vnum

Restat adhuc aliud validos agitare iuuenkos.

Temonem ex vimo viridi seu confice lauro.

Strua sit ex pino: dura dentalia quercu.

Duc in aratra bouem: nono qui viuat in anno.

Apta etas operi matura est: franget aratrum

Bos iuuenis minitans iuuenili prelia cornu:

Et rixam exacuens opera imperfecta relinquet.

Quere quater decies annorum etate bubulcum

Quadrifidus panis & ofellas cæsus in octo

Sit cibus huic. recto sulcabit vomere terram

Si maturus erit studium intermittet arandi

Iunior: aspiciensq; pares etate colonos

Ibit ad hos ludosq; ciet lasciuia iuuentus.

Ergo non melior iuuenis. neq; semina versæ

Spargere humis: quantum terre mensura requirit.

Contemplare etiam quom grus e nubibus altis

Assiduos agitat clangores nunciat hymbrem.

Venturamq; hyemem tempusq; indicit arandi.

Angit & illius mentem cui nulla boum spes.

Tunc redeant fessi plena ad præsepia tauri.

Tunc proprios operare boues & plaustra: sed inquis

Non habeo. dabit hic. facile est petere atq; negare:

Mentis inops alius quid enim componere currit

Tunc volet ignarus non nouit quantus in illo

Sit labor. & centum compagibus insita ligna

Quæ debent multo ante domi prouisa reponi.

Preterea cum tempus adest rescindere campum

Fortius insistas operi exercere ministros.

Nam vertenda duplex tibi sicca atq; humida tellus.

Vere nouo veniant celeres ad aratra iuuenti

Fertilis ut grauida culmus procumbat arista.

Neu te decipiat cum semina colligit æstas.

Sit noua cui studeas tellus inarata quotannis.

Terra recens large natæ alimenta parabit

Plutonem imprimis venerare. atq; annua sacra

Vota refer cereri: quom stituq; innixus agendo

Incipis exercere boues stimuloq; fatigas

Sic immensa tibi surgent cerealia dona.

Semina quom terræ cōmittis pone sequatur

Seruulus. atq; ausibus rastro sata læta recondat.

Optima crede iuuat rerum prudentia cunctos

Pone .i.
iuxta.

Leditur aduerso qui negligit omnia faro.
 Si sit pingue solum grauidę inclinatur ariste
 Foeliosq; operum successus ab Ioue summo.
 Hinc capies neq; sub testis extendat arachne
 Fila: sed immensę replebunt horrea messes:
 Tunc gaude & cani florentia tempora veris
 Lætus agas: quom te incassum crudelis egestas
 Aspicit: & parto turgēt domus atq; aliena
 Re tibi non opus est tua pluribus adiumentum:
 Fit sterilis tellus medio versata sub æstu:
 Hincq; solo residens imas falcabis aristas:
 Auerfos religans culmos: tenuisq; sequetur
 Spes vitæ. pauci te mirabuntur ab agris:
 Parua sub exiguo referentem farra canistro.
 Difficile interdum mutabile noscere tempus.
 Mobilis & varia est alti natura tonantis.
 Ac si tardus aras tarde tibi solus aranti
 Afferat auxilium: si largis hymbribus æther
 Tris noctes totidęq; dies non cessat ab alto:
 Donec repletit validi vestigia tauri
 Tempore quo querna residens super arbore coccys
 Exululat: gaudentq; hominum mortalia corda.
 Vere sub aprico sit tardus forsitan eques:
 Qui tempestiuo diuertit vomere terram

Coccys
 aus luctu
 oia.

His inten de animum: nec florida tempora veris

• Te lateant: glacialis hyems tibi cognita surgat:

In qua incumbendum est: nec te villa taberna moretur:

Aurnarrata loco sub aprico fabula tardet:

Dum frigent alii vir rem tamen impiger auget:

Surge igitur nec te paupertas opprimat illo

Tempore: dira fames tenues facit esse lacertos:

Elatosq; pedes & crura tumentia multo.

Sanguine segnis inops & spe suspensus inani.

Inclinat mentem sceleri & meditatur iniquos

Vnde paret vitus: hominem spes nutrit egentem:

Irrita cui nihil est: & tota luce vagatur.

Dum media elapsa est æstas: properate ministri.

Condite dic casulas: nam semper non erit æstas.

A iano mensem dictum caue. nubibus ille:

Lætales bobus glacies & frigora ducit.

Thracius insurgit boreas. & turbine facto.

Disturbat maria ac campos: siluamq; sonantem:

Alricomas quercus: annosq; robora pinus

Diruit ex alto & valles iaculatur ad imas:

Siluarum auditur fragor vndiq; sed fera duos

• Arrigit ipsa pilos caudamq; in cruribus angit.

Quin etiam quibus est villis densissima pellis

Perforat ille quidem satosq; pectora transit.

Dū frigēt
.i. torpēt
& pigres-
cūt frigo
re.

Nec se defendunt dura sub veste iuuenet.

Et miseræ algeſcunt hyſſuto crine capellæ.

Vincit ouis boream inſtantem ſukoq; repellit

Tegmine lanarum: ſed non obſiſtitur illis:

A ſenibus curuo facit hos incedere collo.

Non tamen ad teneram penetrat boreale puellâ

Erīgus. at illa domi cui nondum nota libido

Matris apud caræ gremium ſedet: atq; hyemales

Non ſentit glacies: & tota nocte quieſcit.

Atq; oleo teneros interdum perſuit artus

Tum polypo durum eſt gelidis habitare ſub vndis:

Nec videt vnde ſibi venetur in æquore prædam:

Alleuietq; famem proprios tum deniq; in artus.

Vertit atrox rabiem immenſam: ſic hymetibus atris

Turbatur mare. ſic atra caligine cœlum.

Sol quoq; ad æthyopas radios & lumina fundit

Rarus aptâ graſios fugiunt animalia curui

Moreſenis. valles imas & dente trementi

Concaua ſaxa petunt. nemorſi tenebroſaq; teſtæ

Tūc quoq; ne noceant hyemes tibi protegat artus

Mollis chlena tuos. cui teſtæ ex ordine recto

Pauca: ſed aduerſo ducantur plurima fila:

Sitq; ea crure tenus: verat hæc per corpora ſetas

Surgere. & inſtantî prohibet dureſcere vento.

Tegmina sint pedibus taurorum e pelle cothurni
Nec nocet hos insulare pilis ut frigora vincas
Hædorum teneras nervo bovis insue pelles:
Ac dorso suspende: tegant captra alta galeri
Ne madeant aures borea spirante cauendum est
Frigoribus. tunc ros coelo diffusus ab alto
Educat & cererem sacros operum labores:
Ille quidem vi veterum e fluuiis undis
Tollitur in sublimem: & matutinus in agros
Desilit interdumque expectat tempora noctis
Interdum borea nubes agitante procellas
Vertitur in ventosam hyemem fuge pulvis illam.
Acceleretur opus: pete testa obstantia ventis:
Ne forte obscuro nebularum infusus amictu
Immadeas largosque hymbres pluat humida vestis
Pascua tunc carpant quis non pinguis tauri:
Quippe levis labor & longa sub nocte quiescunt
Nutrimentum ingens vobis vberissima mando
Agricolæ faciliq; dies transire labore.
Hæc seruanda tibi donec nox æqua diebus:
Atque iterum satio committit semina terre.
At dum sexdecies sol arduus occidit undis
Hybernū post solstitium sacrosque relinquens
Oceanū fluctus sublimi arcturus olympo

Exoritur: primumq; cupit splendescere sydus.

Tunc vites incidem: qui neq; nuncia veris.

Antiquos iteras questus precedat hyrudo.

*Dum tamen imensos effundit pleias æstus:

Profiliensq; umbrosa petit plantaria limax

Telluree sicca. tunc vinea nulla ligonem

Sentiat: accelerentq; vincata falce ministri

tēpe loca Maturam in segetem. nec te pulcherrima tempe

thessalig Detineant segnem: maturinūq; sopores:

amoenis = Eia age rumpe moras: pelle oia segnia pelle:

sima.

Dum vocat alma ceres. robustaq; collige farra:

Pone domi quantum toto tibi sufficit anno.

Mane operi assurgens: operis pars tertia mane

Conficitur. labor haud grauis est. de mane viator

Longū linquit iter. taurosq; exercet arator.

Scolym*. Præterea sua dum scolymus florentia mittit

agrestis Germina: & in ramis dulces resonare cicadæ

herba a

plinio

quoq; sic

dicta.

Sole sub ardenti incipiunt trepidantibus alis:

Fit capra tunc mollis tunc sunt dulcissima vina:

Fœminaq; vrenti veneris prurigine corpus

Appetit insanos coitus. lassantur ab æstu

Membra virum: tantūq; potest vis ignea solis:

Tunc licet ardores gelida releuare sub vmbra

Fontis ad apricos latices semperq; fluentis

Murmur aque: faciles quam circum leniter auræ

Aspirant zephyris plerūq; agitantibus illas.

Hic hilares lætus et cithos & pocula sume

Biblina rer infusa magis quæ temperet vnda.

Hic tibi ab vberibus caprarum caseus adstet:

Quæ nullos pascant foetus: hic lactea liba:

Hic tibi siluestris ponatur caro iuuentæ:

Quæ nondum entia est: hic mollior hedulus adsit:

Et iaceas saturus patula sub regminis vmbra.

Surge tamen cœlo dum fulget orionis astrum:

Tempus adest: cereri sacras terat area fruges

Ad ventos posita atq; ingenti æquata chylindro:

Nec nisi libratæ ducantur ad horrea messes:

Postq̃ autem satis ad victum tibi contulit æstas:

Continuo cui nulla dōmus sit quære ministrum.

Adde etiam ancillam quæ sit sine prole: molestum est

Ac graue seruitium illius quam cura remorder

Natorum. blandire canis: panemq; ministra.

Peruigil ante fores sedet ille: domūq; tueror.

Dente rapax: furīq; altis latratibus instat.

His propere exactis foenum paleasq; reconde:

Hemionos quantū satis ac nutrire iuuenços.

Inde laboranti requies præbenda colono

Tempus: & exhaustis pariter iuga demere tauris.

Biblina
papiracea
aut bybli
na a by-
blo oppi-
do phœ-
nicę
Ter ifusa
& caro iu-
medosę
syllabę. si
cut orio-
nis cuius
pe. lon

Hemio-
nos. i. mē-
los.

Dum tamen in media cœli statione refulget
 Syrius: orionq; loco splendet eodem:
 Et rosea arcturi cernit pallantias æurum:
 Tunc vuas tenero abscindens de corpore matris:
 Per bis quinque dies tepido sub sole iacentes
 Pande: dies etiam mollescant quinque sub umbra
 Dehinc torque & capiant vegetes iocunda lyæ
 Munera. sed sydus cū deficit orionis
 Pleiadesq; hyadesq; cadunt meminisse iuuabit
 Protinus impresso subuertere vomere terram:
 Stat tempestiuo cuncta exercere labore.
 Si tamen infestū iuuat ire per æquora: & alta
 Puppe vehit: moneo ne quando ab atlantide natas
 Orion sequitur: totoq; excludit olympo
 Vt videas illas medio submergere ponto
 Nauigio incubas: mare tunc tollentibus curis
 Obscurum vndosos iaculatur ad æthera fluctus.
 Tunc igitur iaceant religatæ ad littora puppes
 Saxorum obnixæ obicibus: ne forte ruentes
 Discutiant venti: pateat pars ima carinæ
 Ne pluuiam excipiens putri marcescat ab hymbre
 Instrumenta domi naualiaq; arma quiescant
 Penſa: gubernaculiq; exploret robora fumus.
 Interea cereris sacros operare labores:

Nec prorsus fugiendus ager: labatur in altum
 Aequor amica ratis dum non magis vnda tumescit:
 Nec refluat vasti sublato gurgite montes
 Vadat onusta tamen censu reditura superbo.
 Sic meus ille quidem genitor dum pauper egeret
 Errabat maria alta secans fluctusq; profundos.
 Ille olim solidam curuataq; litora linquens
 Appulit huc non spe lucri comotus auara:
 Durum opus exercere inuisa virgebat egestas.
 Ille vagus demum prope tempe heliconia sedem
 Ascream incoluit coeli in regione molesta
 Frigore nunc nimio nuncque intolerabilis aestu est.
 Tempore quosque suo iuuat exercere labores.
 Nauigium ante omnes cuius si te vlla remordet
 Cura: placetque altis sulcare per aequora fluctus
 Dum faules spirant venti & furor ille quieuit:
 Ne te inuisa fames alieno viuere parto
 Cogat: & inuitus multorum debitor extes:
 Vade nec in Cymba sed te vehat ardua puppis
 Ingentes referant census ingentia mercis
 Pondera: praeterea quae sint aptissima nautis
 Tempora narrandum est: quae mihi parna per vndas
 Vita fuit: vixque ex illa tantum aulide cursus
 Littus ad cubæum: sub quo omnis Græcia quondam

Censu ga
 za aut
 mercib*

Ascrea

Aulis

• Dum pelago defecit hyems conuenit in vnum:

Fatū. i. ex
cidium.

Et merito infandos fatum iuratur in hostes.

• Inde mihi placuit non longe ad chalcida cursus

Huc vbi magnanīmū genus amphidamantis achiui

Constituūt populis certamina & indyta quondam

Munera defuncti ponunt in honore parentis.

Hic ego me dulcis referentem prēmia cantus

Auratos mēmini tripodas: quos sponte dicauī

Musarum ante aras. quibus antra heliconia cure

Ille vbi me primum dulcem docuere poesim:

Tantum igitur mihi res naualis cognita surgit:

Dicam aliquid tamen: & varios pandam ætheris vsus

Hec etiam nobis aspirauere camœnæ.

• Aequora tuta legant instructo remige puppes:

Quom decies quinq; est septes exacta dierū

Æstiuum post solstitium & iam deficit æstas.

Nam neq; tunc classes medio nec nauita ponto

Obruitur: nī forte velit Iouis alta potestas:

Aut deus ipsarumq; parens neptūnus aquarum:

Exitus omnis in his rerum manet exitus omnis

zephyri i
vere spi-
rant.

At lenes spirant zephyri tranquilla quiescunt

Aequora: tunc celerem ventis committe carinam.

Vadat onusta tamen reditum properare memento:

Q; prius ipsa nouq; fundant vineta liquores.

Autumnūq; hymbres & hyems infauſta procellis:
Aut nothus inſurgat pluuiā rorantibus alis:
Incumbatq; mari totūq; euoluat ab imo.
Exercent etſam ſtudio nauale ſub ipſo
Vere nouo: quom ſeram latas arbor ab alto
Induit in frondes quantum veſtigia cornix
Pandit humi depreſſa: ſilet tunc nabilis vnda:
Aſt ego nauigium graue tunc ſemperq; moleſtū
Crédiderim: hoc naturę homines leuitate nephanda
Subtraxere: agitant diuerſa pericula fluctus.
Et tamen ire placet: q̄q; mors dura ſub vndis
Diuitię ſiunt hominum: atq; inſanus habendi
Ardor, ad hæc animum germane intende parumper.
Concipe fraternos monitus. maria alta ſecando
Fac tecum ne cunſta vehas: maiora reſerua.
Nec nupis eſt oneranda ratis. ſit ponderis æqui
Quicquid in hac durum eſt aduerſo occurrere fato
Fluctibus in medijs curruſ diſcinditur omnis.
Si grauius ſuper inſtat onus: ſeruare memento
Meſuram in rebus & idonea tempora ad vſus.
Quom prope ter decies tibi viſa elabitur annos
Cōnubium maturum aſſerit: decimūq; puella
Exigat & quantum ſed quinto nubat: & illa
Virgo ſic atq; habitet prope te: cui ſedulus aſtes:

Nota
Coniugii
tempore

Sedulus inspicias artēq; vsumq; puellę.

Hęc age ludibrio ne te vicinia cantet:

Coniūge nil melius casta: nil turpius illa

Quę venerem prurit sine fine & prostat ad omnes

Semper: & exitio superiminet illa virorum

Nemo etiam fratris in amore æquetur amicus:

At par si quis erit sit amandus tempore in omni

Nulla ex te inceptum fœdus discordia soluat.

Mentiri scelus est. præstat compescere linguam

Infandam, si vim tibi quisq; inferret amicus

Aut ore aut manibus: surge & te vliscere redde

Redde vicem duplicem. q; si illum poenitet acti

Ac poenam implorans iterum te exoptat amicum

Suscipe: vile quidem est homines noua quærere semp

Fœdera amicitię. multos si frater amabis

Non laudo: nullos etiam: mediū sit in illis.

Si tibi corda tument: vultus non indicet iram:

Turpe sequi sceleratū hominem: maledicere cuiq;

Infandū est: q; iam vita laudatur honesta:

Nūq; a te nūq; misera obiurgetur egestas.

Diuinū donū est diuinę æterna volūtas.

Illā qdem quę sepe viri sublimē molesta

Impedit ingenięq; vetat super alta leuari.

Qui loquitur parce linguam nec in omnia soluit:

vxor bōa

Fratern⁹
amor
Fœd⁹ tes-
nendum.

Amico re-
conciliari
debet

Amandi
nec multi
nec nulli

Ira occul-
tanda
Maledice-
re turpe
Paupertas
laus

Taciturni-
tatis bōa

Theſaurū præ ſe gerit ille: ea grātia magna eſt
 Vt linguam moderes penſataq; verba loquaris.
 Si quēq; verbo lædes læderis & ipſe.

Grata in amicorum venias conuiuia ſumptu
 Cōmuni: dato particulam: gratiſſima ſunt hæc:

Conuiuia
 di ratio

Aere ſoui vintū ſeu diis de mane cauendū eſt

Illauta libare manu: tū vota precando

Incaſſum fundes nulli exaudita deorū.

Solis ad aſpectū nec quēq; mingere fas eſt

Supplicatio
 priuata

Nocte ſub obſcura recto neq; corpore nudo

Nox quā ſacra deis mediā nec credimus illud

Poſſe licere via: ſi declinetur ab illa

Eſſe etiam vetitū: diuus vir & omnia noſcens

Hærens parietibus ſedet atq; exponit vrinam

Intus: vbi orbatę tenuis latet angulus aulae.

Non coſtu polluta ſacros genitalia pandas

Ante ignes. neq; cū dolci tibi coniuge præſtet

Concubiū vt generes dum moeſto a funere triſti

Mente redis: ſuperū ſacra ſed lætus ab ara.

Credimns inuſum ſuperis ſemperq; moleſtū:

Quī nataſ; aſſiduo labentia flumina curſu

Quin ſit lota manus prius: & pia vota preceſq;

Fuderit: ante ipſas ſupplexq; orauerit vndaſ.

Infandum ante aras yngues incidere: cum diis

Sancta facis scelus est cyathos imponere vassi

In quo vīna latent sacros operare lebetas.

Nīl tibi cum in sacris etiam hīnc lauīsse nefandum est

Perfice recta prius q̄ cornix garrula ab alto

Nūciet atrā hyemē. ruit hāc inimica procellis:

Fac sedear bis sex quibus ætas exigit annos:

Aut toridem menses natorum cara propago

Sede sub instabili iuuat hoc omnēq; repellit

Segniciem: facit esse agiles & ad omnia promptos.

Fœdum ac turpe virum est thermis muliebribus vti:

Hoc prorsus fugiendū etiam stat talibus atram

Supplētiū: ante aras superū obiurgare nephādū est:

Sacrā ministeria ac diuīnos spernere cultus:

Nec licet in fluuio neq; fontis mīngere in vnda.

Est quoq; turpe aliud vetitū: fuge pessima fama.

Nomīne fama malū facile in sublimē leuatur.

Est graue sufferri nīmīū nīmīūq; molestū.

Difficile: vt taceat nūq̄ delebitur illa

Sedula quæ varias populi penetrauit ad aures

Est dea fama q̄dem sūt ipsi nūina famæ

Sic tibi præterea series seruanda dierū:

A Ioue natæ omnes. sunt a Ioue tempora nata.

Vltima mensis erit nullo exercenda labore.

At genio vtendum est: illa omnes festa per vrbes

Dierum
ratio.

Ducitur: illa forum claudit: neq; iura resoluit.

Prima dies sacra est & quarta & septima: prima

Natus apollo die radiantia lumina fudit.

Luce de in quarta foelix ducenda sit vxor.

Omne captato sunt omnia prospera rebus:

Et licet in curuam trabibus componere nauim:

At quintas fuge naq; illarum pallidus orcus:

Tum diræ eumenidum facies toto orbe vagantur:

Castigant si qua in terris periuria: falsum

Affirmant quæ lis alterne agitata creauit.

Sexta dies tristem ostendit mulieribus ortum

Læta viris: multiq; etiam nascuntur in illa:

Quis mala mens fallax animus fallacia verba:

Et qui concubia exercent archana per artem:

Hæc ouisum foetus licitum castrare vel hædos:

Et licet in fixa pecudes circidare mandra.

Scindimus oðaua foeto genitalia tauro

Castramusq; sues. foelix est ponere plantas

Nona viros gigni vel amica sorte puellas.

Luce viris decima faustos quoq; credimus ortus.

Venaq; post decimam foelix incidere vites:

Et tempestiuam segeti supponere falcem:

Hoc curat bis sexta etiam foelicioꝝ illa:

Stamina & ex alto tenuissima torquet arachne.

Calenda
rum anti
quũ.

Mandra
spelunca,
cubile,

Arachne
i. arane?

Ingentem accumulans formicę farris aceruum.

Et iuuat arguto percurrere pectusne telas:

Tunc quoq; siluestres lictum castrare iuuenkos.

Tertia post decimam plantaribus optima surgit:

Spargere semens humi. pallet contraria semper.

Quartaq; post decimam mulierum prospera natu

Ac preñsos domitare boues validosq; labori

Hemionos: canibus faciles adisugere cultus.

Hemio-
nos mul-
& mula
dicitur

Ac lenire manu pecudiq; imponere mores:

Atq; aperire cados & dulcia fundere vina.

Sextaq; post decimam plantaribus inuida surgit

Opportuna viros nasci sed iniqua puellas:

Aut nasci aut thalamos petere aut hærere maritis.

Septima post decimam ceteris terat hordea sacre:

Ingentemq; licet ferro discindere siluam.

Ac varias aptare trabes quibus ardua recta

Moliri: ac structam possis agitare carinam.

Dea. s. lu-
na:

Nonaq; post decimam foelix est cum dea surgit

Lutea: sed medium cæli quom venit in orbem

Fit grauis: ex media ad finem lerissima fulget.

Proxima lux sapientem hominem diuina creandi

Insigni viget officio: nec luce dolendum est

Post illam quarta sacra est ea læta trahantur

Gaudia. quinta dies post hanc iuga curua iuuecis

Ponit & hemionos & colla exercet equorum
Altaq; veliuolas deducit ad equora puppes:
Quia pauci nouere & recto nomine dicunt.
Sunt harum humano generi seruanda dierum
Tempora: quippe illud magnis successibus augeat.
Sunt alia ancipitesq; tamen sine mente neq; vilo
Officio excellunt: hanc alter laudat & illam:
At paucis natura illarum cognita surgit.
Nam tunc ipsa dies totum completitur orbem
More pie matris sicut modo more nouerit.
Nunc fulget nunc atra latet foelixq; beatus
Ille quidem qui diis gratus cui cognita sunt haec
Omniaq; inspicieus rerum se exercet ad vsus

FINIS

Pour Jehan Petit

